

Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας

10^{ου} Νηπιαγωγείου Θήβας

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ		
10° 2/θέσιο Νηπιαγωγείο Θήβας		Διεύθυνση Α'/θμιας
	Κωδικός Σχολείου (ΥΠΕΘΑ) 9520965	Ν. Βοιωτίας

ΣΤΟΙΧΕΙΑ			
Έδρα του Σχολείου (διεύθυνση)		Πουλιοπούλου 8	
Τηλέφωνο	22620 81232	Fax	22620 26977
e-mail:	mail@10nip-thivas.voi.sch.gr	Ιστοσελίδα	https://10nhp.blogspot.com/
Προϊσταμένη Σχολικής Μονάδας		Μπουράκη Ιωάννα	
Πρόεδρος Συλλόγου Γονέων/Κηδεμόνων			

Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας

Εισαγωγή

Ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας του Σχολείου (άρθρο 37, Ν.4692/2020 και ΦΕΚ 491/9-2-2021) επιδιώκει να εξασφαλίσει τις προϋποθέσεις και τις συνθήκες που είναι απαραίτητες για να πραγματοποιείται όσο καλύτερα γίνεται το έργο του σχολείου και να επιτυγχάνονται όσο γίνεται καλύτερα οι στόχοι που θέτουμε κάθε φορά ως σχολική κοινότητα (μαθητές, εκπαιδευτικοί, βοηθητικό προσωπικό, γονείς/κηδεμόνες).

Ο Κανονισμός βασίζεται σε όσα προβλέπονται από την πολιτεία για την εκπαίδευση και τη λειτουργία των δημόσιων και ιδιωτικών Σχολείων, ενσωματώνει αποδεκτές παιδαγωγικές αρχές και είναι προσαρμοσμένος στις ιδιαίτερες συνθήκες λειτουργίας του Νηπιαγωγείου και τα χαρακτηριστικά της τοπικής σχολικής και ευρύτερης κοινότητας.

Σύνταξη, έγκριση και τήρηση του Κανονισμού

Ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας συντάσσεται ύστερα από εισήγηση της Προϊσταμένης του Νηπιαγωγείου, με τη συμμετοχή όλων των μελών του Συλλόγου Διδασκόντων, των εκλεγμένων μελών του διοικητικού συμβουλίου (ΦΕΚ491/9-2-2021 και ΦΕΚ 111/12-6-2020 άρθρο 37§1), καθώς, και εκπροσώπου του Δήμου. Εγκρίνεται από τη Σύμβουλο Εκπαίδευσης που έχει την παιδαγωγική ευθύνη του σχολείου καθώς και από τη Διευθύντρια Εκπαίδευσης.

Ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας κοινοποιείται με κάθε πρόσφορο μέσο στους γονείς/κηδεμόνες και αναρτάται στον ιστότοπο του Νηπιαγωγείου αμέσως μετά την έγκριση αυτού, με την έναρξη του σχολικού έτους (ΦΕΚ 491/9-2-2021).

Η ακριβής τήρησή του αποτελεί ευθύνη και υποχρέωση όλων των μελών της σχολικής κοινότητας: της Διεύθυνσης του Νηπιαγωγείου, των εκπαιδευτικών και του βοηθητικού προσωπικού, των μαθητών, των γονέων και κηδεμόνων.

Ο Κανονισμός, όταν κριθεί αναγκαίο, επικαιροποιείται, μέσω της προβλεπόμενης από τον νόμο συμμετοχικής διαδικασίας όλων των μελών της σχολικής κοινότητας, έτσι ώστε να συμπεριλαμβάνει νέες νομοθετικές ρυθμίσεις, να ανταποκρίνεται στις αλλαγές των συνθηκών λειτουργίας του σχολείου και τις, κατά καιρούς, αποφάσεις των αρμόδιων συλλογικών οργάνων του.

Βασικές αρχές και στόχοι σύνταξης του εσωτερικού κανονισμού

Ο Κανονισμός, περιλαμβάνει όρους και κανόνες, κατανομή αρμοδιοτήτων και ευθυνών, δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, για όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας, έτσι ώστε να

διαμορφώνεται στο σχολείο ένα παιδαγωγικό και διδακτικό κλίμα που διευκολύνει την απρόσκοπτη, μεθοδική και αποτελεσματική λειτουργία του. Ταυτόχρονα οι δυσκολίες και τα προβλήματα που προκύπτουν αντιμετωπίζονται από τα μέλη της σχολικής κοινότητας ως προκλήσεις και ευκαιρίες βελτίωσης, ανάπτυξης και ενδυνάμωσης παιδαγωγικών, διδακτικών, και άλλων πρακτικών.

Βασικοί στόχοι του Κανονισμού είναι οι μαθητές/μαθήτριες να διαμορφώσουν την προσωπικότητά τους, να διαπαιδαγωγηθούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο αναπτύσσοντας δεξιότητες, οι οποίες έχουν βασικό και κυρίαρχο ρόλο στη μαθησιακή διαδικασία και ταυτόχρονα αποτελούν δεξιότητες ζωής, όπως η δημιουργικότητα, ο αυτοέλεγχος, η συναίσθηση της ευθύνης, η συνεργασία, η ενσυναίσθηση, η αλληλεγγύη, ο αμοιβαίος σεβασμός, η αλληλοκατανόηση, η αποδοχή της διαφορετικότητας, ο σεβασμός όλων σε κοινούς συμφωνημένους κανόνες, η περιβαλλοντική συνείδηση, η προστασία της υγείας, καθώς και η εδραίωση της ισότητας, της αλληλεγγύης και της δημοκρατίας.

Σκοπός του Νηπιαγωγείου

Το σύγχρονο ελληνικό νηπιαγωγείο, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, είναι να βοηθάει τα παιδιά να αναπτυχθούν τόσο σωματικά όσο και νοητικά, συναισθηματικά και κοινωνικά και να θεμελιώσουν τις βάσεις πάνω στις οποίες θα οικοδομήσουν την εκπαιδευτική τους πορεία (ΝΕΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΦΕΚ Β 687/10-2-2023). Η εμπειρία του παιδιού από την φοίτησή του στο νηπιαγωγείο επηρεάζει τη μετέπειτα σχέση του με το σχολικό πλαίσιο και θεωρείται ως μια διαδικασία προσαρμογής στο σχολικό και κοινωνικό περιβάλλον.

Το νηπιαγωγείο βοηθάει τα νήπια να οργανώνουν τις πράξεις τους, να εμπλουτίζουν και να οργανώνουν τις εμπειρίες τους από το φυσικό και το κοινωνικό περιβάλλον, να αναπτύξουν πρωτοβουλίες αβίαστα και επίσης να αναπτύξουν την ικανότητα κατανόησης και έκφρασης στη γλώσσα, στα μαθηματικά και στην αισθητική.

Επιπλέον το σύγχρονο νηπιαγωγείο σέβεται την προσωπικότητα του νηπίου, τις ατομικές του διαφορές, την ικανοποίηση των φυσικών και ψυχικών αναγκών και όλα αυτά μέσα από παιγνιώδη ατμόσφαιρα.

Παιδαγωγικός έλεγχος

Συμπεριφορά – Δικαιώματα – Υποχρεώσεις

Προϊσταμένη - Διδακτικό προσωπικό - Γονείς, κηδεμόνες και συνεργασία με το διδακτικό προσωπικό – μαθητές

Προϊσταμένη

Η προϊσταμένη λαμβάνει μέριμνα για την εξασφάλιση παιδαγωγικών μέσων και εργαλείων, την καλή χρήση τους στη σχολική τάξη, τη λειτουργικότητά και την αντικατάστασή τους σε περίπτωση φθοράς. Ενημερώνει τα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας για την εκπαιδευτική νομοθεσία, τις εγκυκλίους, και τις αποφάσεις που αφορούν τη λειτουργία του σχολείου και τις αρμοδιότητες του συλλόγου διδασκόντων.

Η προϊσταμένη και το διδακτικό προσωπικό συνεισφέρουν στη δημιουργία ήρεμου, ευχάριστου και συνεργατικού κλίματος στο σχολείο. Οι μεταξύ τους σχέσεις είναι σχέσεις αμοιβαίου σεβασμού, συναδελφικότητας, συνεργασίας και επικοινωνίας. Τηρούν εχεμύθεια σε ότι αφορά την πορεία όλων των μαθητών και ιδιαίτερα για θέματα που θεωρούνται προσωπικά δεδομένα. Είναι υπεύθυνη για την καθαριότητα και την αισθητική του σχολείου, καθώς, και την ασφάλεια και την προστασία της υγείας των μαθητών. Επικοινωνεί με τους γονείς, όταν απουσιάζει ο μαθητής.

Οι εκπαιδευτικοί

Οι εκπαιδευτικοί του σχολείου προετοιμάζουν καθημερινά και οργανώνουν την εκπαιδευτική διαδικασία, εφαρμόζοντας σύγχρονες και κατάλληλες μεθόδους διδασκαλίας, με βάση τις ανάγκες και ιδιαιτερότητες των μαθητών. Φροντίζουν για την πρόοδο των μαθητών και τους προσφέρουν παιδεία διανοητική, ηθική και κοινωνική. Ενδιαφέρονται για τις συνθήκες ζωής των μαθητών στην οικογένεια και στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον, λαμβάνουν υπόψη τους παράγοντες που επηρεάζουν την πρόοδο και συμπεριφορά των μαθητών τους και υιοθετούν κατάλληλες παιδαγωγικές ενέργειες, ώστε να αντιμετωπιστούν πιθανά προβλήματα. Ανανεώνουν και εμπλουτίζουν τις γνώσεις τους σχετικά με τις επιστήμες της αγωγής, τόσο μέσω των διάφορων μορφών επιμόρφωσης που παρέχονται θεσμικά από το σύστημα της οργανωμένης εκπαίδευσης, όσο και μέσω της ενδοσχολικής επιμόρφωσης ή και της αυτοεπιμόρφωσης. Σε συνεργασία με την προϊσταμένη, τους γονείς και τα αρμόδια στελέχη εκπαίδευσης για την καλύτερη δυνατή παιδαγωγική αντιμετώπιση προβλημάτων συμπεριφοράς, σεβόμενοι την προσωπικότητα και τα δικαιώματα των μαθητών.

Οι μαθητές

Οι μαθητές τηρούν τους κανόνες της τάξης και συμμετέχουν στην καθημερινή εκπαιδευτική διαδικασία. Αποφεύγουν οποιαδήποτε μορφή βίας και λύνουν τις αντιθέσεις τους με διάλογο. Σε περίπτωση που ασκείται λεκτική ή σωματική βία απευθύνονται στην υπεύθυνη εκπαιδευτικό τμήματος και συζητούν ειρηνικά με όποιο παιδί είχαν την διένεξη. Οι γονείς κηδεμόνες

ειδοποιούνται για την οποιαδήποτε μη αποδεκτή συμπεριφορά των παιδιών τους.

Διατηρούν καθαρούς τους χώρους του σχολείου.

Συμμετέχουν σε σχολικές εκδηλώσεις, γιορτές και διδακτικές επισκέψεις, ακολουθούν συνοδούς, εκπαιδευτικούς και γονείς και συμπεριφέρονται με ευπρέπεια.

Δεν επιτρέπεται να φέρουν στο σχολείο πολύτιμα και επικίνδυνα αντικείμενα.

Οφείλουν να σέβονται τη σχολική περιουσία και τις εγκαταστάσεις του σχολείου. Σε περίπτωση οποιασδήποτε ζημιάς, ο Σύλλογος Διδασκόντων αποφασίζει ποιος θα αναλάβει το κόστος επιδιόρθωσης.

Συνεργασία γονέων και διδακτικού προσωπικού

Οι συναντήσεις για ενημέρωση των γονέων/κηδεμόνων με τους εκπαιδευτικούς προγραμματίζονται με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων (ΠΔ79/2017 άρθρο 14§4):

- Στην αρχή του διδακτικού έτους, όπου λαμβάνει χώρα ενημέρωση για ζητήματα που αφορούν στην εύρυθμη λειτουργία του σχολείου, καθώς και για τις ενημερωτικές συναντήσεις για την πρόοδο του κάθε παιδιού κάθε δεύτερη Τετάρτη μετά τις 12:00 μ.μ. σε προκαθορισμένη από την εκπαιδευτικό του τμήματος ημέρα και ώρα με την λήξη του διδακτικού ωραρίου, για το ωρολόγιο και το αναλυτικό πρόγραμμα, ή για γενικότερα θέματα που αφορούν την αγωγή και την πρόοδο των μαθητών και εν γένει τη λειτουργία του σχολείου.
- Κάθε φορά που ο/η εκπαιδευτικός της τάξης κρίνει αναγκαία μια έκτακτη συνάντηση.
- Κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους και εντός δέκα (10) ημερών από τη λήξη του τριμήνου με ευθύνη της εκπαιδευτικού του τμήματος προκειμένου να ενημερωθούν για την πρόοδο των παιδιών τους.

Γονείς/Κηδεμόνες

Οι γονείς- κηδεμόνες οφείλουν να συμπεριφέρονται προς όλους τους εκπαιδευτικούς με ευγένεια, σοβαρότητα και σεβασμό.

Οι γονείς- κηδεμόνες ενημερώνονται τακτικά για την πρόοδο και την συμπεριφορά του παιδιού τους από την νηπιαγωγό της τάξης, γι' αυτό οι συναντήσεις γονέων και εκπαιδευτικών είναι τακτικές εντός εργασιακού ωραρίου.

Οφείλουν να διαβάζουν τις ανακοινώσεις που αναρτώνται σε πίνακα στην κεντρική είσοδο του σχολείου και στην σχολική ιστοσελίδα και επίσης να διαβάζουν τις ανακοινώσεις που μεταφέρουν οι μαθητές.

Σε περίπτωση διαζευγμένων γονέων το νηπιαγωγείο πρέπει να γνωρίζει ποιος γονέας έχει την

κηδεμονία, αλλά και κάθε αλλαγή που αφορά σε αυτήν.

Σε περίπτωση απουσίας του μαθητή, το σχολείο πρέπει να ενημερώνεται έγκαιρα.

Οι γονείς προσκομίζουν στο σχολείο τους αριθμούς του τηλεφώνου και τα email τους.

Εμπιστεύονται στη νηπιαγωγός της τάξης και στην προϊσταμένη κάθε ιδιαιτερότητα του παιδιού και κάθε αλλαγή της ζωής του, ώστε να είναι ενήμερες και φροντίζουν, ώστε το παιδί να έρχεται έγκαιρα και ανελλιπώς στο σχολείο.

Κανένας ενήλικας δεν έχει δικαίωμα να νουθετεί, να επιπλήττει ή να τιμωρεί ΚΑΝΕΝΑ ΠΑΙΔΙ στον χώρο του σχολείου. Όταν κάποιος μαθητής δημιουργεί πρόβλημα, πρέπει να το συζητούν πρώτα με την υπεύθυνη νηπιαγωγό και στη συνέχεια – αν δεν επιλυθεί- με την Προϊσταμένη.

Σε περίπτωση που υπάρχει κάτι που δυσαρεστεί, προβληματίζει ή ενοχλεί τους γονείς σε σχολικό επίπεδο, θα πρέπει να το συζητούν με την υπεύθυνη νηπιαγωγό και την Προϊσταμένη.

Πρόγραμμα νηπιαγωγείου

Εγγραφές νηπίων (παρ. 4 του άρθρου 6, του ΠΔ 79/2017 (Α 109) όπως τροποποιήθηκε με την §1 του άρθρου 44 του ν. 4777/2021 (Α 25))

Η εγγραφή των προνηπίων γίνεται ηλεκτρονικά με ευθύνη των γονέων μέσω της ψηφιακής υπηρεσίας gov.gr. Σε περιπτώσεις γονέων/κηδεμόνων που αδυνατούν να κάνουν χρήση της ηλεκτρονικής υπηρεσίας, η αίτηση μπορεί να γίνει με αυτοπρόσωπη παρουσία στο Νηπιαγωγείο.

Το πιστοποιητικό γέννησης του νηπίου εκδίδεται από την προϊσταμένη.

Οι γονείς υποχρεούνται να προσκομίσουν:

- Το βιβλιάριο υγείας του παιδιού ή άλλο στοιχείο στο οποίο να φαίνεται ότι έγιναν τα προβλεπόμενα από το νόμο εμβόλια.
- Το Ατομικό Δελτίο Υγείας Μαθητή (ΑΔΥΜ).
- Υπεύθυνη δήλωση του γονέα/κηδεμόνα ότι αναλαμβάνει την ευθύνη για την ασφαλή μετακίνηση του νηπίου από και προς το σχολείο.
- Αποδεικτικό στοιχείο για τη διεύθυνση μόνιμης κατοικίας του, την οποία τεκμηριώνει αναρτώντας σε ψηφιακή μορφή εγγράφου σχετικό αποδεικτικό, όπως λογαριασμό ΔΕΚΟ, μισθωτήριο συμβόλαιο, ή άλλο δημόσιο πρόσφατο έγγραφο από το οποίο να προκύπτει ρητά η διεύθυνση κατοικίας.
- Πριν την τελική υποβολή της αίτησης, απαιτείται η έγγραφη συναίνεση του έτερου γονέα/κηδεμόνα με υπεύθυνη δήλωση του.

Σχολικό έτος

Το σχολικό έτος των νηπιαγωγείων αρχίζει την 1^η Σεπτεμβρίου και λήγει στις 31 Αυγούστου του επόμενου έτους. Το διδακτικό έτος αρχίζει την 1^η Σεπτεμβρίου και λήγει στις 21 Ιουνίου του επόμενου έτους. Οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες αρχίζουν στις 11 Σεπτεμβρίου και λήγουν στις 15 Ιουνίου του επόμενου έτους, ημέρα κατά την οποία χορηγούνται τα αναμνηστικά στα νήπια.

Ωράριο λειτουργίας / Προσέλευση- Παραμονή – Αποχώρηση/Τμήματα

- Η άφιξη των μαθητών το πρωί γίνεται στο σχολείο από τις 8.15 π.μ. έως τις 8.30 π.μ.. Δύναται να λειτουργήσει πρόωρη υποδοχή από τις 7.45-8.00 μόνο αν υπάρχουν αιτήσεις γονέων για τους μαθητές που επιλέγουν το προαιρετικό ολοήμερο πρόγραμμα (13:00 – 16:00). Φέτος δεν υπάρχει πρόωρη υποδοχή.
- Φέτος θα λειτουργήσουν τρία πρωινά υποχρεωτικά τμήματα.
- Η έγκαιρη προσέλευση βοηθά στην εύρυθμη λειτουργία του σχολείου.
- Οι ενήλικες που συνοδεύουν τους μαθητές κατά την άφιξή τους, παραδίδουν τα παιδιά στη Νηπιαγωγό στην κεντρική πόρτα του νηπιαγωγείου. Τα νήπια αφήνουν την τσάντα τους στον ειδικό χώρο, κρεμάνε τα μπουφάν τους και τακτοποιούν το φαγητό τους στο ψυγείο.
- Οι εξώπορτες του κτιρίου του Νηπιαγωγείου, κλειδώνονται στις 8.30 π.μ. και παραμένουν κλειστές καθ' όλη τη διάρκεια λειτουργίας του σχολείου, για να διαφυλάσσεται η ασφάλεια των μαθητών. Ανοίγουν μόνο κατά τις ώρες αποχώρησης των νηπίων, δηλαδή, στη 13.00, ώρα αποχώρησης των πρωινών υποχρεωτικών τμημάτων και στις 16.00 ώρα αποχώρησης του ολοήμερου τμήματος.
- Η αποχώρηση από το νηπιαγωγείο γίνεται στη 13.00 για τους μαθητές των πρωινών τμημάτων και 16.00 για τους μαθητές του ολοήμερου τμήματος. Τα παιδιά παραδίδονται μόνο στους αναγραφόμενους ενήλικες στην υπεύθυνη δήλωση προσέλευσης/αποχώρησης που συμπλήρωσαν οι γονείς τους κατά την εγγραφή τους. Η ευθύνη για την ασφάλεια των παιδιών μετά το ωράριο λειτουργίας ανήκει αποκλειστικά στον γονέα ή κηδεμόνα. Οι γονείς/κηδεμόνες είναι υποχρεωμένοι να γνωρίζουν το ωράριο των παιδιών τους.
- Οι μαθητές σε καμία περίπτωση δε φεύγουν πριν από τη λήξη των μαθημάτων. Αν παρουσιαστεί ανάγκη αποχώρησης κατά τη διάρκεια του σχολικού ωραρίου (κατόπιν τηλεφωνικής επικοινωνίας)(π.χ. ασθένεια, έκτακτο οικογενειακό πρόβλημα), γίνεται πάντοτε με τη συνοδεία γονέα ή κηδεμόνα, αφού υπογραφεί σχετική υπεύθυνη δήλωση.
- Οι γονείς/κηδεμόνες προσέρχονται έγκαιρα για την παραλαβή των μαθητών και των μαθητριών, παραμένουν έξω από τις εισόδους του σχολείου, χωρίς να παρεμποδίζουν τη διαδικασία

αποχώρησης. Κάθε καθυστέρηση στην προσέλευση των συνοδών δημιουργεί κινδύνους για την ασφάλεια των μαθητών/μαθητριών που παρακολουθούν το σχολικό πρόγραμμα και παρεμποδίζει τη λειτουργία της σχολικής μονάδας.

Φοίτηση νηπίων

Η φοίτηση των μαθητών/μαθητριών στα Νηπιαγωγεία είναι υποχρεωτική και εποπτεύεται από την εκπαιδευτικό της τάξης, η οποία καταγράφει τις καθημερινές απουσίες και από την Προϊσταμένη που τις καταχωρίζει στο πληροφοριακό σύστημα του ΥΠΑΙΘΑ (myschool). Η ελλιπής φοίτηση και μάλιστα χωρίς σοβαρό λόγο, δυσχεραίνει τόσο το σχολικό έργο, όσο και την πρόοδο των μαθητών/μαθητριών. Την ουσιαστική, αλλά και την τυπική ευθύνη απέναντι στο σχολείο για τη φοίτηση των μαθητών, φέρουν κατά το νόμο οι γονείς/κηδεμόνες τους.

Όταν ένας μαθητής απουσιάζει συστηματικά και αδικαιολόγητα από το σχολείο η εκπαιδευτικός της τάξης επικοινωνεί με τους γονείς/κηδεμόνες κι τους ενημερώνει για τις απουσίες του (άρθρο 13 ΠΔ79/2017).

Αν οι απουσίες του μαθητή του Νηπιαγωγείου υπερβαίνουν τις εκατό (100), ανά διδακτικό έτος, η βεβαίωση φοίτησης για την εγγραφή στην Α΄ Δημοτικού χορηγείται με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων που εκδίδεται ύστερα από σύμφωνη γνώμη της Συντονίστριας Εκπαιδευτικού Έργου Νηπιαγωγών. Σε αντίθετη περίπτωση ο μαθητής επαναλαμβάνει τη φοίτηση στο Νηπιαγωγείο. Εάν κρίνει η νηπιαγωγός ότι το παιδί χρειάζεται επαναφοίτηση ενημερώνει εγκαίρως τους γονείς και με τη σύμφωνη γνώμη τους γίνονται οι απαραίτητες ενέργειες για την επαναφοίτησή του. Σε κάθε περίπτωση δε δύναται να επαναφοιτήσει στο Νηπιαγωγείο μαθητής που την 31^η Δεκεμβρίου του έτους εγγραφής ή επαναφοίτησης έχει συμπληρώσει την ηλικία των επτά (7) ετών (Ν.4619/2019).

Αν το παιδί υποβάλλεται σε κάποια συγκεκριμένη φαρμακευτική αγωγή ή αν έχει αλλεργία ή ευαισθησία σε φάρμακα, σε κάποιες τροφές ή σε κάτι άλλο, ενημερώνεται η νηπιαγωγός. Απαγορεύεται η χορήγηση φαρμάκων από τις νηπιαγωγούς, όπως ορίζει σχετική νομοθεσία, ωστόσο σε περίπτωση που χρειάζεται φαρμακευτική αγωγή επιτρέπεται η είσοδος στον γονέα ή σε όποιον έχει οριστεί κατάλληλος για την παροχή. Σε περίπτωση ατυχημάτων, ενημερώνονται τηλεφωνικά οι γονείς του παιδιού για να έρθουν να το πάρουν ή για να το μεταφέρουν στο νοσοκομείο.

Παραμονή

Στο Νηπιαγωγείο υπάρχουν δυο είσοδοι και έξοδοι και δυο αυλές. Το διάλειμμα θα γίνεται αναλλάξ στα τμήματα λόγω μεγάλου αριθμού παιδιών. Στο εσωτερικό του σχολείου υπάρχουν δυο αίθουσες και μια αίθουσα πολλαπλών χρήσεων για την παρακολούθηση παιδαγωγικών προγραμμάτων μέσω προτζέκτορα. Στον χώρο αυτό λειτουργεί η τραπεζαρία του ολοήμερου τμήματος.

Σε περίπτωση ατυχημάτων (τουαλέτα) το παιδί αλλάζει μόνο του με ρούχα που έχει ήδη στην τσάντα του.

Προκειμένου να διευκολυνθεί, κατά την έναρξη της σχολικής χρονιάς, η ομαλή προσαρμογή των μαθητών/τριών που φοιτούν για πρώτη φορά δύναται να εφαρμόζεται ευέλικτο ωράριο παραμονής στο Νηπιαγωγείο κατά τις πρώτες δύο εβδομάδες λειτουργίας. Το ευέλικτο ωράριο καθορίζεται από την εκπαιδευτικό, σε συνεργασία με τους γονείς ή κηδεμόνες των μαθητών. Μετά την πάροδο δύο εβδομάδων, το σύνολο των προνηπίων/νηπίων ακολουθεί κοινό ωράριο, σύμφωνα με την παρ.7, του άρθρου 2, του Π.Δ. 79/2017 (Α'109) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το άρθρο 23, ν.4559/2018 (Α'142).

Πρόγραμμα νηπιαγωγείου

ΠΡΩΙΝΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

08:15-8:30	Υποδοχή μαθητών/τριών
08:30-09:15	Ελεύθερο παιχνίδι - ενασχόληση στα κέντρα μάθησης (γωνιές)
09:15-10:00	Οργανωμένες δραστηριότητες και διερευνήσεις με βάση τα Νέα Προγράμματα Σπουδών για την Προσχολική Εκπαίδευση, πρόγευμα
10:00 –10:45	ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ
10:45-11:30	Οργανωμένες δραστηριότητες και διερευνήσεις με βάση τα Νέα Προγράμματα Σπουδών -εργαστήρια δεξιοτήτων (Δευτέρα/Τετάρτη/Παρασκευή)
11:30-12:10	Ελεύθερο παιχνίδι - ενασχόληση στα κέντρα μάθησης, ανατροφοδότηση (γωνιές)
12:10-12:45	Οργανωμένες δραστηριότητες και διερευνήσεις με βάση τα Νέα Προγράμματα Σπουδών για την Προσχολική Εκπαίδευση- Αναστοχασμός- Ανατροφοδότηση- Προγραμματισμός της επόμενης ημέρας
12:45-13:00	Προετοιμασία για αποχώρηση
13:00	ΑΠΟΧΩΡΗΣΗ

ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

- 13:00-14:20 Προετοιμασία γεύματος/γεύμα Χαλάρωση/Ελεύθερο παιχνίδι-ενασχόληση στα κέντρα μάθησης (γωνιές)
- 14:20-15:00 Δραστηριότητες και διερευνήσεις με βάση τα Νέα Προγράμματα Σπουδών για την Προσχολική Εκπαίδευση
- 15:00-15:20 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ
- 15:20-16:00 Ελεύθερο και οργανωμένο παιχνίδι, ανατροφοδότηση
- 15:45-16:00 Προετοιμασία για αποχώρηση
- 16:00 ΑΠΟΧΩΡΗΣΗ

Εισαγωγή της Αγγλικής γλώσσας

Από το σχολικό έτος 2021-2022 εισάγεται στο πρωινό υποχρεωτικό πρόγραμμα των Νηπιαγωγείων της χώρας η Αγγλική γλώσσα μέσα από δημιουργικές δραστηριότητες, βιωματικού χαρακτήρα.

Η εισαγωγή της Αγγλικής γίνεται με τη διάθεση εκπαιδευτικών ΠΕ06 για δύο διδακτικές ώρες την εβδομάδα σε κάθε τμήμα του πρωινού υποχρεωτικού προγράμματος των Νηπιαγωγείων, σε πλαίσιο συνεργασίας με την νηπιαγωγό του τμήματος. Η νηπιαγωγός κατά τις ώρες αυτές παραμένει στην τάξη λαμβάνοντας ενεργό μέρος στη μαθησιακή διαδικασία, με βάση τις ανάγκες και την οργάνωση των δραστηριοτήτων, όπως συναποφασίζονται από τις δύο εκπαιδευτικούς (ΠΕ06 και ΠΕ60). Η εκπαιδευτικός ΠΕ06 αναλαμβάνει τη διδασκαλία της αγγλικής γλώσσας για δύο διδακτικές ώρες την εβδομάδα σε κάθε πρωινό τμήμα.

Εργαστήρια Δεξιοτήτων

Από τον Σεπτέμβριο του 2021 εντάσσεται στο υποχρεωτικό ωρολόγιο πρόγραμμα όλων των Νηπιαγωγείων, η διδακτική ενότητα με τίτλο: Εργαστήρια Δεξιοτήτων. Οι υπεύθυνοι εκπαιδευτικοί για τη διδασκαλία των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων σχεδιάζουν τα Προγράμματα Καλλιέργειας Δεξιοτήτων. Ο σχεδιασμός περιλαμβάνει υποχρεωτικά την υλοποίηση τεσσάρων (4) Θεματικών Ενοτήτων και δύναται να περιλαμβάνει από 20 ως 28 Προγράμματα Καλλιέργειας Δεξιοτήτων, δηλαδή 5 έως 7 εβδομάδες ανά Θεματική Ενότητα.

Τα Εργαστήρια Δεξιοτήτων αποτελούν καινοτόμο, δυναμική, διδακτική, εκπαιδευτική δράση, η οποία συνίσταται στην προσθήκη νέων Θεματικών Ενοτήτων, με εστίαση στις δεξιότητες, στο υποχρεωτικό ωρολόγιο πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου, αξιοποιώντας σύγχρονες και καινοτόμες μεθόδους

μάθησης.

Βασική αρχή των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων είναι να συνδυάζουν το γνωστικό πεδίο των Προγραμμάτων Σπουδών με την ανάπτυξη βασικών ικανοτήτων των μαθητριών και των μαθητών με σκοπό τη διάπλασή τους σε ελεύθερους και υπεύθυνους πολίτες.

Σκοπός των «Εργαστηρίων δεξιοτήτων» είναι η ενίσχυση της καλλιέργειας ήπιων δεξιοτήτων, δεξιοτήτων ζωής και δεξιοτήτων τεχνολογίας και επιστήμης στις μαθήτριες και στους μαθητές. Στους επιμέρους στόχους των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων είναι η μάθηση μέσω ομαδοσυνεργατικής, δημιουργικής και κριτικά αναστοχαζόμενης διδακτικής μεθοδολογίας, η ενίσχυση των δεξιοτήτων ζωής, διαμεσολάβησης και υπευθυνότητας, η ενίσχυση των δεξιοτήτων ψηφιακής μάθησης, τεχνολογίας και προγραμματιστικής σκέψης.

Οι θεματικοί άξονες που θα υλοποιηθούν στο πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου είναι:

ΖΩ ΚΑΛΥΤΕΡΑ – ΕΥ ΖΗΝ ΥΓΕΙΑ: Διατροφή- Αυτομέριμα, Οδική Ασφάλεια

ΦΡΟΝΤΙΖΩ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ: Οικολογία - Παγκόσμια και τοπική Φυσική κληρονομιά

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΑΙ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΩ :Κοινωνική Συναίσθηση και Ευθύνη /Ανθρώπινα δικαιώματα

ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ: Δημιουργική Σκέψη και Πρωτοβουλία /STEM

Σχολικές γιορτές – εκδηλώσεις / αργίες

Τα σχολεία παραμένουν κλειστά (ΠΔ 79/2017)

Α) Τα Σάββατα και τις Κυριακές

Β) Την 28^η Οκτωβρίου (Εθνική εορτή)

Γ) Από 24 Δεκεμβρίου μέχρι και 7 Ιανουαρίου (διακοπές Χριστουγέννων)

Δ) Την Καθαρή Δευτέρα

Ε) Την 25^η Μαρτίου (Εθνική εορτή)

Στ) Από τη Μ. Δευτέρα μέχρι και την Παρασκευή της Διακαινησίμου (διακοπές Πάσχα)

Η) Την 1^η Μαΐου

Θ) Την εορτή του Αγίου Πνεύματος

Ι) Από 22 Ιουνίου μέχρι και 31 Αυγούστου (θερινές διακοπές)

Ια) Την ημέρα της εορτής του Πολιούχου της έδρας του σχολείου, του Αγίου Ιωάννη του Καλοκτένη και την ημέρα της τοπικής εθνικής εορτής (Άρθρο 32 παρ.3.α του Ν.4521/2018 - ΦΕΚ 38/Α/2-3-2018 κατά τροποποίηση του άρθρου 3 του Π.Δ.79/2017).

Εορταστικές εκδηλώσεις

- Την 27^η Οκτωβρίου (Για την επέτειο της εθνικής εορτής της 28^{ης} Οκτωβρίου, ημέρα κατά την οποία τιμάται και η Ελληνική Σημαία). Σε περίπτωση που η 28^η Οκτωβρίου είναι Κυριακή ή Δευτέρα οι εκδηλώσεις πραγματοποιούνται την προηγούμενη Παρασκευή.
- Την 17^η Νοεμβρίου (Για την επέτειο του Πολυτεχνείου). Όταν η 17^η Νοεμβρίου είναι Σάββατο ή Κυριακή οι εκδηλώσεις πραγματοποιούνται την προηγούμενη Παρασκευή.
- Την 30^η Ιανουαρίου (εορτή των Τριών Ιεραρχών). Ειδικά, την ημέρα αυτή τηρείται κατά τα λοιπά το ωρολόγιο πρόγραμμα μαθημάτων και εορτάζεται σύμφωνα με το πρόσφατο ΦΕΚ. (Ν 4653/2020-ΦΕΚ12/Α/24-1-2020 άρθρο56 & Αρ. Πρωτ. Φ1/6883/ΓΔ4/21-01-2020/ΥΠΑΙΘ).
- Την 24^η Μαρτίου (Για την επέτειο της εθνικής εορτής της 25^{ης} Μαρτίου). Σε περίπτωση που η 25^η Μαρτίου είναι Κυριακή ή Δευτέρα οι εκδηλώσεις πραγματοποιούνται την προηγούμενη Παρασκευή.

Τα μαθήματα δεν πραγματοποιούνται τις ημέρες των εορταστικών εκδηλώσεων. Μετά το τέλος των εορταστικών εκδηλώσεων, οι μαθητές αποχωρούν και οι εκπαιδευτικοί μπορούν να παραμένουν στο σχολείο για να συμμετέχουν σε έκτακτες ή τακτικές συνεδριάσεις του συλλόγου διδασκόντων ή και σε συνεδριάσεις του σχολικού συμβουλίου ή σε επιμορφωτικές/ενημερωτικές συναντήσεις με τη σύμβουλο εκπαίδευσης ή για να διεκπεραιώνουν οποιοδήποτε άλλο διοικητικό έργο τους έχει ανατεθεί (Άρθρο 3 §6 ΠΔ79/2017).

Οι σχολικές γιορτές, εθνικές, θρησκευτικές ή άλλου τύπου, καθώς, και οι διδακτικές επισκέψεις αποτελούν μέρος της σχολικής ζωής και βοηθούν στην πραγματοποίηση του σχολικού έργου. Γι' αυτό οι μαθητές καλό θα ήταν να μην απουσιάζουν από αυτές, αν δεν έχουν σοβαρό λόγο.

Ο εορτασμός της 28ης Οκτωβρίου, ο εορτασμός της 25ης Μαρτίου και της 17ης Νοέμβρη γίνεται μεταξύ των εκπαιδευτικών και των μαθητών των δυο τμημάτων. Ο εορτασμός των Χριστουγέννων και η καλοκαιρινή γιορτή είναι ανοιχτές προς τους γονείς. Στις Εθνικές γιορτές, αλλά και στις θρησκευτικές, μετά τη λήξη της γιορτής αποχωρούν τα παιδιά και δε λειτουργεί το Ολοήμερο, Έκτακτες εορταστικές εκδηλώσεις πραγματοποιούνται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ή του οικείου Νομάρχη, όταν πρόκειται για εκδήλωση τοπικού ενδιαφέροντος.

Ο Εκκλησιασμός νηπίων μπορεί να γίνει, ύστερα από απόφαση του διδακτικού προσωπικού, εφόσον το επιτρέπουν οι τοπικές συνθήκες και εξασφαλίζονται οι προϋποθέσεις για ασφαλή μετάβασή τους στον ναό.

Φωτογραφίες από σχολικές δραστηριότητες των παιδιών που θα αναρτηθούν από τις εκπαιδευτικούς και στον ιστότοπο του σχολείου, θα έχουν υποστεί επεξεργασία και θα γίνονται μόνο μετά την ενυπόγραφη έγκριση των γονέων για την προστασία των προσωπικών δεδομένων των

νηπίων.

Πρόγευμα – γεύμα

Κάθε παιδί θα πρέπει από την αρχή της σχολικής χρονιάς να έχει μαζί του μία σχολική τσάντα νηπιαγωγείου (με εύχρηστο κούμπωμα), μέσα στην οποία θα φέρνει καθημερινά το πρόγευμα και το ελαφρύ γεύμα του (ολοήμερο τμήμα). Θα πρέπει, επίσης, να έχει μία μικρή υφασμάτινη πετσέτα την οποία θα στρώνει επάνω στο τραπέζι, το μπολ του φαγητού του, κουτάλι και το παγουρίνο/μπουκάλι του και μια αλλαξιά ρούχα σε πλαστική σακούλα, σε περίπτωση που βραχεί. Οι ώρες του προγεύματος και του γεύματος είναι ιδιαίτερες στιγμές της ημέρας. Συνιστούμε τα παιδιά να έχουν ρούχα και παπούτσια εύχρηστα. Το γεύμα των μαθητών/μαθητριών παρασκευάζεται στο σπίτι με ευθύνη των γονέων/κηδεμόνων τους. Η νηπιαγωγός, βοηθά και καθοδηγεί τους μαθητές και τις μαθήτριες, ώστε να αποκτήσουν τις απαραίτητες δεξιότητες, που αφορούν στη διαδικασία του γεύματος και να εξυπηρετούνται αυτόνομα. Σε κάθε περίπτωση δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στους μαθητές μέχρι να αποκτήσουν τις απαραίτητες δεξιότητες αυτοεξυπηρέτησης.

Συστήνεται στους γονείς να δίνουν στα παιδιά τους υγιεινές τροφές. Καλό θα ήταν να μην έχει μαζί του ξηρούς καρπούς, τσίχλες, ή καραμέλες, για λόγους ασφάλειας τόσο του ιδίου, όσο και των άλλων παιδιών. Όσον αφορά στα κεράσματα που θέλουν να δίνουν τα παιδιά στο σχολείο, καλό θα ήταν να είναι ατομικά κεράσματα και αν είναι εφικτό χειροποίητα με απλά υλικά.

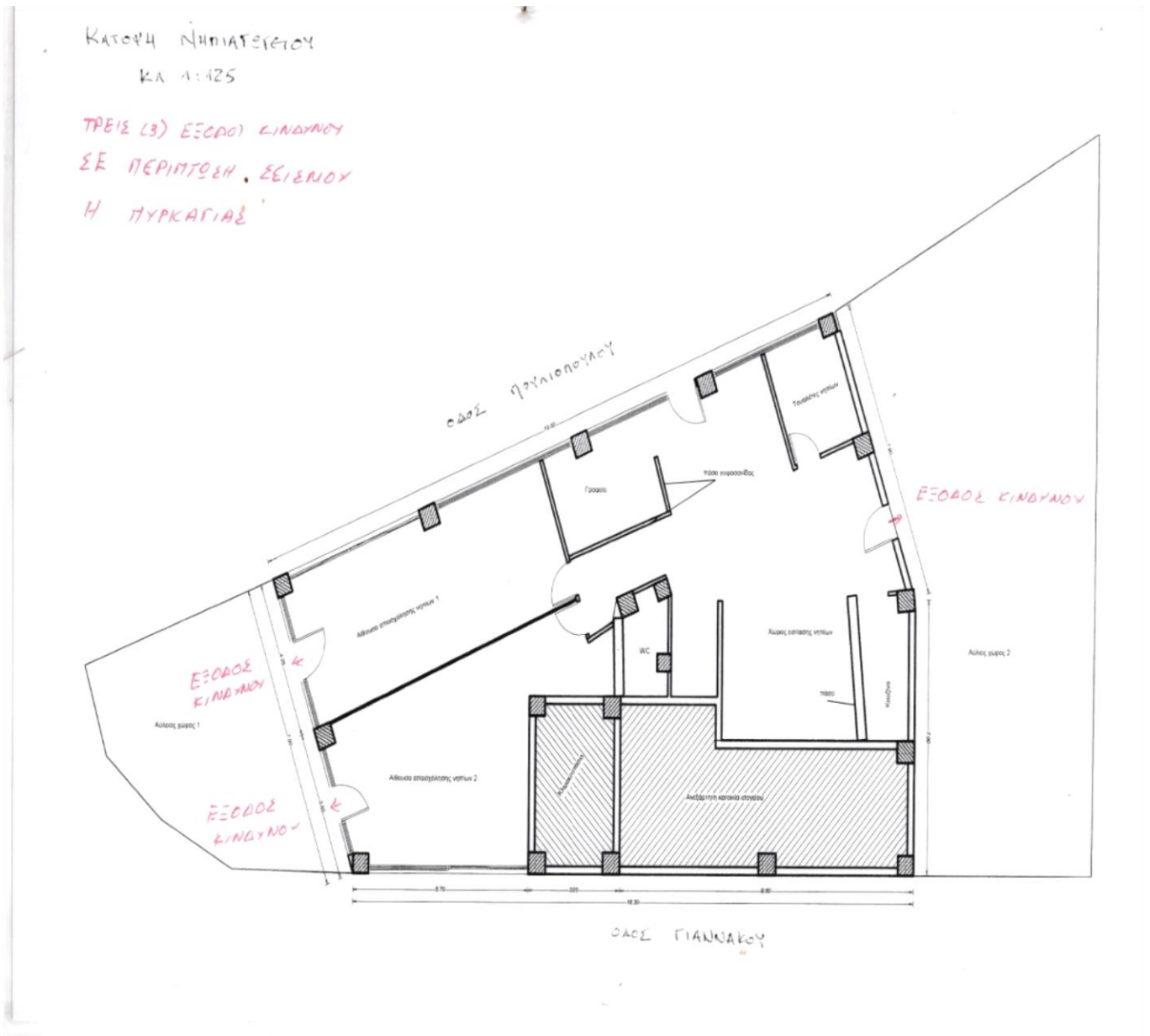
Βιβλιοθήκη

Δανειστική Βιβλιοθήκη

Στο σχολείο, λειτουργεί δανειστική βιβλιοθήκη. Μέλη της βιβλιοθήκης είναι όλοι οι μαθητές που φοιτούν στο σχολείο. Τα παιδιά κάθε Παρασκευή δανείζονται ένα βιβλίο και το επιστρέφουν τη Δευτέρα. Τα βιβλία θα πρέπει να διατηρούνται και να επιστρέφονται στην ίδια κατάσταση.

Πολιτική άμυνα

Στο σχολείο υπάρχει σχέδιο μνημονίου ενεργειών για τη διαχείριση σεισμικού σχεδίου. Στην αρχή της σχολικής χρονιάς πραγματοποιούμε ασκήσεις ετοιμότητας σεισμού(πρακτικό 3/15-9-23).

Επικοινωνία με το σχολείο – Σχολικός Ιστότοπος

Το σχολείο διαθέτει και λειτουργεί ιστολόγιο:

<https://10nhp.blogspot.com/>

Υπεύθυνοι για τη διαχείριση του παραπάνω ιστότοπου είναι οι εκπαιδευτικοί του σχολείου, που μεριμνούν για την ασφάλεια των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων των μαθητών στο Διαδίκτυο, σύμφωνα με τις σχετικές οδηγίες του Π.Σ.Δ.

Το σχολείο διατηρεί συχνή επικοινωνία με τους γονείς μέσω τηλεφώνου και Ηλεκτρονικά.

Πρόληψη φαινομένων Βίας και Σχολικού εκφοβισμού

Ένας από τους βασικούς στόχους της προσχολικής αγωγής είναι η λειτουργία των παιδιών στα πλαίσια της ομάδας. Στο νηπιαγωγείο τα παιδιά μαθαίνουν να λειτουργούν με σχετική αυτονομία, αλλά και σε συνάρτηση με το συγκεκριμένο πλαίσιο. Ασκούνται σε θέματα αυτοεξυπηρέτησης, ενθαρρύνονται να παίρνουν αποφάσεις και παράλληλα μαθαίνουν να συνυπάρχουν με τους άλλους. Η απόκτηση κοινωνικών δεξιοτήτων, όπως η συμμόρφωση σε κανόνες που ορίζονται από την ομάδα, η ενσυναίσθηση, η διαχείριση συγκρούσεων, διευκολύνει γενικότερα την κοινωνική τους ένταξη και τη διαμόρφωση ενός πολίτη που συμβάλλει θετικά στην κοινωνία.

Το πρόγραμμα του 10^{ου} Νηπιαγωγείου οργανώνεται με δραστηριότητες, οι οποίες ενθαρρύνουν τόσο την αλληλεπίδραση και τη συνεργασία των μαθητών, όσο και την αποδοχή της διαφορετικότητας, του αλληλοσεβασμού και της ισότιμης συμμετοχής όλων των παιδιών.

Ο σύλλογος διδασκόντων δύναται σε συνεδριάσεις, να συζητάει για περιπτώσεις κατά τις οποίες η συμπεριφορά από μαθητή προβληματίζει έντονα την εκπαιδευτικό και να ζητήσει περαιτέρω υποστήριξη, από το ΚΕΣΥ ενώ συγχρόνως ενημερώνονται οι γονείς του μαθητή.

Στο σχολείο μας κάθε χρόνο εκπονούμε πρόγραμμα που αφορά στη διαχείριση του σχολικού εκφοβισμού.

Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας - Διαδικασίες διασφάλισης της εφαρμογής του

Ο κοινά συμφωνημένος Κανονισμός βασίζεται στην ισχύουσα νομοθεσία και στις σύγχρονες παιδαγωγικές και διδακτικές αρχές. Η τήρησή του από όλους τους παράγοντες του σχολείου (μαθητές/μαθήτριες, εκπαιδευτικούς, γονείς/κηδεμόνες, βοηθητικό προσωπικό) με αμοιβαίο σεβασμό στον διακριτό θεσμικό ρόλο τους αποτελεί προϋπόθεση της εύρυθμης λειτουργίας του Νηπιαγωγείου. Είναι το θεμέλιο πάνω στο οποίο μπορεί το σχολείο να οικοδομήσει για να πετύχει τους στόχους και το όραμά του.

Θέματα που ανακύπτουν στην εκπαιδευτική καθημερινότητα και δεν προβλέπονται από τον Κανονισμό, αντιμετωπίζονται κατά περίπτωση από την Προϊσταμένη και το Σύλλογο Διδασκόντων, σύμφωνα με τις αρχές της παιδαγωγικής επιστήμης και την κείμενη εκπαιδευτική νομοθεσία, σε πνεύμα συνεργασίας με όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας.

Οι γονείς/κηδεμόνες των μαθητών και μαθητριών ενημερώνονται με κάθε πρόσφορο μέσο, έντυπο ή ηλεκτρονικό, σχετικά με τον κανονισμό του Νηπιαγωγείου.

Θήβα, 27 /9/2023

Η Προϊσταμένη του Παιδαγωγείου

Μπουράνη Μαρίνα

Εγκρίνεται	
<p>Σύμβουλος Εκπαίδευσης (έχει την παιδαγωγική ευθύνη του σχολείου)</p> <p>ΚΥΡΙΑΚΙ ΣΟΛΑΚΙ 29/09/2023 12:39</p> <p>ΚΥΡΙΑΚΗ ΣΟΛΑΚΗ</p> <p>Ημερομηνία: .....</p>	<p>Η Διευθύντρια Εκπαίδευσης Α/θμιας Εκπ/σης</p> <p>Ημερομηνία: .....</p>

Πηγές

Νομοθετήματα

- Ν.4692/2020, «Αναβάθμιση του Σχολείου και άλλες διατάξεις».
- ΠΔ79/2020, «Οργάνωση και λειτουργία νηπιαγωγείων και δημοτικών σχολείων».
- Προγραμματισμός εκπαιδευτικού έργου Νηπιαγωγείων και Δημοτικών Σχολείων για το σχολικό έτος 2019-2020 ([Η Εγκύκλιος για Νηπιαγωγεία σε μορφή pdf](#), [Η Εγκύκλιος για Δημοτικά Σχολεία σε μορφή pdf](#)).
- Καθηκοντολόγιο Εκπαιδευτικών (ΦΕΚ1340/2002–Φ.353.1/324/105657/Δ1/2002).

Βιβλιογραφία

- Γιαννίκας, Α. & Αλεξόπουλος, Ν. (2016). Η ανάπτυξη πλαισίου σχεδιασμού διαχείρισης πιθανών κρίσεων, ως στρατηγική διοίκησης για την πρόληψη αλλά και την ορθολογική αντιμετώπιση των συγκρούσεων στο εκπαιδευτικό περιβάλλον, *Έρκυνα, Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών-Επιστημονικών Θεμάτων*, 9, σελ. 44-53.
- Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (1989) –Συνήγορος του Παιδιού.
- Κατσαρός, Ι. (2008). Οργάνωση και διοίκηση της Εκπαίδευσης. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Αθήνα.
- Σχολικός Οδηγός - Για τους γονείς και κηδεμόνες των μαθητών και μαθητριών των Δημόσιων Νηπιαγωγείων και Δημοτικών Σχολείων-Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων.
- Stevenson, R.G. (1994). Schools and crises. In R.G. Stevenson, (ed.) *What will we do? Preparing a school community to cope with crises*. NY, Amityville: Baywood Publishing Company, Inc.